

1R-3R ESO · EMC · UNITAT 8

Emprendre amb impacte

Impactes, responsabilitat social, economia circular, economia social i solidària i objectius de desenvolupament sostenible

8

PER COMENÇAR

En aquesta unitat aprendràs a...

Reconèixer els impactes bons i dolents d'una activitat, també els que no surten al compte.

Explicar què és la responsabilitat social d'una organització i detectar quan només és publicitat.

Distingir l'economia lineal de la circular i aplicar les 7R a un problema proper.

Diferenciar cooperatives, associacions i empreses, i conèixer l'economia col·laborativa i el comerç just.

Relacionar un projecte amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible i valorar-ne la petjada amb una matriu.

SITUACIÓ DE PARTIDA · CAS FICTICI

Una situació de partida

És febrer i la Lucía i la Martina tornen de l'institut pels carrers del barri. Caminen a poc a poc. En un balcó hi ha una veïna que rega unes flors i, a la cantonada, una moto treu fum al costat de la terrassa d'una cafeteria. Les flors alegren el carrer i ningú no li ho paga. El fum i el soroll poden molestar altres persones sense que aquest perjudici es reflecteixi necessàriament en el preu. La Inés no diu què cal fer amb això: pregunta què costa i qui ho paga.

❓ **Quines coses bones del teu carrer o del teu poble no costen diners a qui les gaudeix? Qui les fa possibles?**

❓ **Quines molèsties del teu entorn (soroll, fum, brossa) provoca algú sense pagar-ne directament els costos?**

❓ **Què passa amb una samarreta quan ja no la fas servir? Quines altres coses en podries fer?**

MAPA DE LA UNIDAD

Lo que vamos a ver

- **8.1** El que no surt al compte
- **8.2** Responsabilitat social
- **8.3** Economia circular i consum responsable
- **8.4** Economia social i solidària
- **8.5** Els ODS i el que és local

El que no surt al compte

Social

Feina, inclusió, convivència o conflicte.

Ambiental

Residus, energia, aigua, soroll.

Econòmic

Proveïdors locals i ingressos per a altres.

Petjada ecològica

Terra i mar necessaris per al que consumeixes.

CLAVE

Les **externalitats** són efectes sobre altres persones que no passen pel preu, bons o dolents.

El quilo de roba

Residus tèxtils

El 2022 es van recollir per separat gairebé 5,2 milions de tones; els tèxtils van ser el 0,9 % (INE).

1. **Total.** 5.200.000 t × 0,9 % = 46.800 t; uns 0,99 kg per persona i any.
2. **Barri de 3.000.** 3.000 × 1 kg = 3.000 kg, unes 15.000 samarretes de 0,2 kg.
3. **Reutilitzar el 10 %.** 300 kg, és a dir, 1.500 peces.

✔️ **Comença en una dada oficial i acaba en supòsits: són ordres de magnitud, no mesuraments.**

Matriu d'impactes

PROJECTE	SOCIAL	AMBIENTAL	ECONÒMIC	SUMA
A. Mercat de segona mà (Mollerussa)	2	2	1	5
B. Roba nova d'usar i llençar	0	−2	1	−1
C. Taller de bicis (Manresa)	2	1	1	4

CLAVE

Amb l'ambiental **doble**: A, 7; B, −3; C, 5. Les notes són opinions: mira també **cada columna**, no només la suma.

Compromís real o blanqueig verd

✅

Compromís seriós

- Xifres, dates i algú que ho verifiqui
- «Hem reduït les bosses de plàstic de 60 a 20»
- Mira tots els grups d'interès

VS

🎭

Blanqueig verd

- «Som sostenibles» sense cap dada
- Un sol gest per tapar un impacte més gran
- Ningú no ho comprova

CLAVE

Pregunta sempre: **quant?, des de quan?, qui ho ha comprovat?**

Les 7R de l'economia circular

En l'economia **lineal** s'extreu, es fabrica, es fa servir i es llença. En la **circular** el producte dura més, es repara, es reutilitza i, al final, s'aprofita el seu material.

CLAVE

Reciclar és l'última R: gasta energia i no sempre ho recupera tot.

Economia social i col·laborativa

Cooperativa

Pertany a qui hi treballa, hi compra o hi produeix; per regla general, un vot per soci.

Associació

Persones amb una finalitat comuna; per llei no té ànim de lucre.

Societat mercantil

Sol buscar un benefici per als seus propietaris.

Economia solidària

Posa al centre la justícia social, el territori i la sostenibilitat.

Economia col·laborativa

Compartir, prestar, intercanviar o llogar el que ja existeix.

CLAVE

Un banc del temps: una hora d'ajuda es canvia per una altra hora. No circulen diners, però sí **valor**.

L'economia social en xifres

Pes de l'economia social a Espanya.

Font: INE, Cuenta Satélite de la Economía Social 2019-2023 (consulta: 11/2026).

CLAVE

Aporta 54.424 milions d'euros i més d'1,2 milions d'ocupats. **Les dades del 2023 són provisionals.**

Els ODS i el que és local

ODS 1

Fi de la pobresa.

ODS 3

Salut i benestar.

ODS 4

Educació de qualitat.

ODS 11

Ciutats i comunitats sostenibles.

ODS 12

Producció i consum responsables.

ODS 13

Acció pel clima.

CLAVE

Una bona fitxa diu **quina meta, què es fa i com se sabrà**: «ODS 12, reduir residus: comptarem els quilos que es reutilitzen».

REPASO

Idees clau

- **Impactes.** Positius i negatius, amb el seu grup d'interès, social, ambiental i econòmic, externalitats i petjada ecològica, qui els nota i qui els paga.
- **Responsabilitat social.** Grups d'interès, blanqueig verd: gestos sense xifres ni proves, matriu d'impactes, amb l'ambiental doble.
- **Economia circular.** Lineal davant circular: usar i llençar, les 7r, consum responsable i comerç just, cost per ús: reparar o llençar.
- **Economia social i solidària.** Cooperatives i associacions, economia col·laborativa, finances ètiques, un soci, un vot.
- **ODS i el que és local.** Els 17 objectius i les seves metes, ciutadania global, transició energètica i pobresa, metes citades del web oficial.

PER ACABAR

Per pensar

1 Quin impacte bo i quin impacte dolent deixa una activitat del teu barri que no surt al preu, i qui el nota?

2 Un anunci diu «100 % ecològic» sense més dades. Quines tres preguntes faries i quins documents demanaries?

3 Tria una de les 7R i aplica-la a alguna cosa que tens a casa: quants diners i quants residus evitaries?

Ara et toca a tu!

Repassa, practica i comprova el que has après.

📝 **Resum**

✅ **Test**

👆 **Interactius**

Llibre, presentacions, resums i tests gratis a **josesande.com**